

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Sžsk/24/2017
Identifikačné číslo spisu: 6016200984
Dátum vydania rozhodnutia: 30.01.2018
Meno a priezvisko: JUDr., Ing. Miroslav Gavalec
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:6016200984.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Ing. JUDr. Miroslava Gavalca PhD. a členov senátu JUDr. Igora Belka a JUDr. Mariána Trenčana, v právnej veci žalobkyne : Y. Ď., nar. XX.XX.XXXX, bytom Č. XX, F. F., zastúpenej: AKMG, s. r. o., advokátska kancelária, Dolná 6A, Banská Bystrica, proti žalovanému/sťažovateľovi: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, oddelenie peňažných príspevkov na kompenzáciu ŤZP a posudkových činností Banská Bystrica, Trieda SNP 75, 974 89 Banská Bystrica, o kasačnej sťažnosti žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 29Sa/13/2016-64 zo dňa 20. marca 2017, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu žalovaného, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a .

Žalobkyni sa p r i z n á v a proti žalovanému právo na plnú náhradu dôvodne vynaložených trov kasačného konania.

Odôvodnenie

W.

I.

Konanie pred správnymi orgánmi

1. Úrad práce, sociálnych vecí s rodiny Banská Bystrica (ďalej len „správny orgán prvého stupňa" alebo „prvostupňový správny orgán") rozhodnutím č. BB2/OPPnKŤZPaPČ/SOC/2016/27251-0004 zo dňa 29.04.2016 podľa § 17 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 447/2008 Z.z.") nevyhovel žiadosti žalobkyne zo dňa 22.03.2016 o vyhotovenie parkovacieho preukazu. Prvostupňový správny orgán vychádzal zo záverov lekárskeho posudku posudkového lekára zo dňa 21.04.2016, podľa ktorého je miera funkčnej poruchy u žalobkyne 50%, podľa prílohy 3 časti IV., bod 8

zákona č. 447/2008 Z.z., teda ide o osobu s ťažkým zdravotným postihnutím. Žalobkyňa podľa posudku nemá ťažké pohybové ani zmyslové postihnutie, má čiastočnú poruchu orientácie a je odkázaná na sprievodcu pre mentálne postihnutie. Cestovanie prostriedkami hromadnej dopravy zvládne so sprievodcom, je schopná nastúpiť, vystúpiť a udržať sa počas jazdy vo vozidle, so sprievodcom zvládne iné situácie počas jazdy, nemá stavy nezvládnuteľného impulzívneho správania. Prvostupňový správny orgán s poukazom na § 14 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z.z. konštatoval, že žalobkyňa nespĺňa zákonom stanovené požiadavky pre vyhotovenie parkovacieho preukazu podľa § 17 ods. 1 uvedeného zákona.

2. Proti rozhodnutiu správneho orgánu prvého stupňa podala žalobkyňa včas odvolanie, ktoré žalovaný rozhodnutím č. UPS/US5/SSVOdPPKPC1/SOC/2016/7227/GU zo dňa 27.07.2016 zamietol a prvostupňové rozhodnutie potvrdil. Svoje závery oprel aj o lekárske posudky vypracované posudkovým lekárom počas odvolacieho konania, v ktorom sa posudkový lekár žalovaného bez účasti žalobkyne stotožnil s diagnostickými závermi predchádzajúceho posudku, pričom konštatoval, že predložené stanoviská odborných lekárov (psychiatra a psychológa) ohľadom využívania individuálnej dopravy osobným motorovým vozidlom sú odporúčacieho charakteru. Žalovaný vo vydanom rozhodnutí konštatoval, že zdravotný stav žalobkyne bol objektivizovaný predloženými lekáorskými nálezmi, žalobkyňa nemá dokumentované také telesné alebo psychické zmeny, pre ktoré by so sprievodcom nezvládala premiestniť sa k vozidlu verejnej hromadnej dopravy osôb, nastúpiť doň, vystúpiť z neho ako i stráviť cestu v takomto vozidle, a preto nie je v zmysle § 14 ods. 6 písm. a/, b/, c/, zákona č. 447/2008 Z.z. odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom. Nespĺňa tak ani jednu z podmienok pre vyhotovenie parkovacieho preukazu.

II.

Konanie pred krajským súdom

3. Proti rozhodnutiu žalovaného podala žalobkyňa v zákonnej lehote správnu žalobu na Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „správny súd“ alebo „krajský súd“) a žiadala rozhodnutia správnych orgánov oboch stupňov podľa § 191 ods. 1 písm. c/ zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S. s. p.“) zrušiť a vrátiť vec prvostupňovému správnenému orgánu na ďalšie konanie. Tvrdila, že spĺňa zákonné podmienky pre vydanie parkovacieho preukazu tým, že je odkázaná na individuálnu prepravu, pričom poukázala na skutočnosť, že od narodenia je sledovaná a liečená na Downov syndróm, v súčasnosti sa učí za záhradníčku, pri jej preprave jej každodenne asistujú rodičia, pretože nie je schopná prepravovať sa samostatne. Individuálna preprava okrem zdravotných dôvodov je pre ňu a aj pre asistujúcich rodičov časovo účelnejšia a praktickejšia.

4. Zdôraznila význam „rovnakého základu s ostatnými fyzickými osobami pri rešpektovaní jej prirodzenej dôstojnosti“ pri posudzovaní premiestňovania sa k vozidlu hromadnej dopravy, nastupovania do neho, udržania sa v ňom a vystupovania z neho a zvládnutie inej situácie v doprave. V dôsledku svojho zdravotného stavu nie je schopná vykonávať tieto činnosti samostatne, najmä v dôsledku svojho duševného postihnutia, nedostatku orientačných schopností. Uviedla, že v prostriedkoch verejnej hromadnej dopravy dochádza k porušovaniu jej ľudskej dôstojnosti. Nesúhlasila so záverom, že pokiaľ je schopná robiť úkony uvedené v § 14 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z.z. so sprievodcom, nie je odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom. Podľa jej názoru už samotná skutočnosť, že na uvedené činnosti potrebuje sprievodcu, zakladá nevyhnutnosť konštatovania, že je odkázaná na individuálnu prepravu. Tvrdila tiež, že rovnaký základ a rešpektovanie ľudskej dôstojnosti v administratívnom konaní nebol skúmaný ani posudkovým lekárom, ani orgánmi verejnej správy.

5. Žalovaný v písomnom vyjadrení navrhol správnu žalobu zamietnuť, pričom konštatoval, že odkázanosť žalobkyne na sprievodcu nebola v napadnutom rozhodnutí posudzovaná a sprievod, ktorý je navrhnutý z dôvodu narušenia jej duševných funkcií, dostatočne kompenzuje sociálne dôsledky jej ťažkého zdravotného postihnutia v oblasti mobility a orientácie. Uviedol, že nastúpenie do prostriedkov verejnej hromadnej dopravy a vystúpenie z nich rovnakým spôsobom ako ostatné fyzické osoby je žalobkyňa schopná vykonať pomocou vlastnej aktivity a pri týchto úkonoch nepotrebuje pomoc sprievodcu. Sprievodca má za úlohu vykonávať dohľad pri orientácii žalobkyne v neznámom prostredí.

Pomoc inej fyzickej osoby pri preprave v prostriedkoch verejnej hromadnej dopravy nemožno považovať za narušenie prirodzenej dôstojnosti fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím.

6. Podľa názoru žalovaného, ak by § 14 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z.z. mal byť vykladaný tak, že odkázanosť na sprievodcu automaticky znamená aj odkázanosť na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom, nebol by zákonodarca znaky odkázanosti upravil osobitne a znaky pre vyhotovenie preukazu so sprievodcom a parkovacieho preukazu by upravil rovnako v jednom ustanovení. Preukaz fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím so sprievodcom poskytuje podľa žalovaného najvýraznejšie výhody práve pri preprave takejto fyzickej osoby v prostriedkoch verejnej hromadnej dopravy (bezplatné cestovanie sprievodcu).

7. Žalovaný zaujal názor, že v § 14 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z.z. nie je exaktne uvedené, že fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím musí úkony uvedené v zákone zvládať samostatne bez pomoci druhej fyzickej osoby, prípadne ortopedickej pomôcky. Žalobkyňa je síce odkázaná na sprievodcu, toto však nevyklučuje, aby bola schopná na rovnakom základe s ostatnými fyzickými osobami a pri rešpektovaní jej prirodzenej dôstojnosti premiestniť sa k vozidlu verejnej hromadnej dopravy, nastupovať doň, udržať sa v ňom počas jazdy a vystupovať z neho alebo zvládnuť z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia inú situáciu vo verejnej hromadnej doprave.

8. Správny súd po prejednaní veci na nariadenom pojednávaní vyhlásil dňa 20.03.2017 rozsudok č. k. 29Sa/13/2016-64, ktorým zrušil rozhodnutie žalovaného zo dňa 27.07.2016 i rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa zo dňa 29.04.2016 a vec vrátil prvostupňovému orgánu verejnej správy na ďalšie konanie, pričom žalobkyni zároveň priznal úplnú náhradu účelne vynaložených trov konania proti žalovanému.

9. Krajský súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že orgány verejnej správy uznali, že žalobkyňa je schopná cestovať prostriedkami verejnej dopravy (premiestniť sa k vozidlu, nastupovať do vozidla, udržať sa v ňom počas jazdy, vystupovať z neho a zvládnuť aj iné situácie v prostriedkoch verejnej dopravy) iba v sprievode inej osoby. Z toho vyplýva, že žalobkyňa nie je schopná cestovať prostriedkami verejnej dopravy sama, bez takéhoto sprievodu. Napriek tomu vyvodili záver, že žalobkyňa nie je odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom. Takýto záver považoval správny súd za rozporný s § 14 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z.z. a vychádzajúci z nesprávneho právneho posúdenia veci. Podľa správneho súdu zo skutočnosti, že žalobkyňa nie je schopná premiestniť sa k vozidlu verejnej hromadnej dopravy, nastúpiť, vystúpiť a udržať sa v takomto vozidle sama, teda takým istým spôsobom, na rovnakom základe a za rovnakých podmienok ako zdravá osoba bez zdravotného postihnutia rovnakého veku, pohlavia a pri rešpektovaní ľudskej dôstojnosti, vyplýva, že sú splnené podmienky stanovené v § 14 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z.z.

10. Podľa správneho súdu z lekárskeho nálezov žalobkyne vyplýva jej ľahká, resp. stredná mentálna retardácia, neschopnosť samostatného fungovania, naviazanosť na okolie, zvýšené napätie v prípade cestovania prostriedkom hromadnej dopravy, resp. zaspávanie v takomto prostriedku. Pre rozvoj úzkostnej symptomatiky až panické prejavy, strach z ľudí, nie je možné konštatovať u žalobkyne rovnaký základ a rovnaké podmienky ako majú iné fyzické osoby bez zdravotného postihnutia rovnakého veku, pohlavia a pri rešpektovaní ľudskej dôstojnosti. Preto podľa názoru krajského súdu nepostačuje skutočnosť, že žalobkyňa je zrejme schopná fyzicky úkony uvedené v § 14 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z.z. vykonávať, najmä ak základom jej ťažkého zdravotného postihnutia je Downov syndróm so súvisiacou geneticky podmienenou retardáciou.

III.

Kasačná sťažnosť žalovaného / stanovisko žalobkyne

11. Proti rozsudku správneho súdu podal žalovaný v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť z dôvodu podľa § 440 ods. 1 písm. g/ S.s.p. tvrdiac, že krajský súd rozhodol vo veci na základe nesprávneho právneho posúdenia veci, a to pokiaľ ide o posúdenie odkázanosti žalobkyne na individuálnu prepravu osobným

motorovým vozidlom. Nesúhlasil s výkladom § 14 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z.z., ktorý použil správny súd v odôvodnení svojho rozsudku, pričom tvrdil, že toto ustanovenie nemožno vykladať spôsobom, že fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je schopná na rovnakom základe s ostatnými fyzickými osobami a pri rešpektovaní jej prirodzenej dôstojnosti absolvovať úkony tam uvedené len v tom prípade, ak je ich schopná zvládnuť sama s využitím výlučne vlastných schopností. Slovné spojenie „na rovnakom základe“ nemožno podľa žalovaného stotožniť s pojmom „rovnako“ a neznamená ani to, že fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím tieto úkony zvládne na rovnakom základe len vtedy, ak ich zvládne sama. Pokiaľ je tak schopná urobiť či už za pomoci oporných pomôcok, alebo za pomoci inej fyzickej osoby (sprievodcu), nespĺňa podmienku odkázanosti na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom.

12. Žalovaný poukázal na to, že takúto aplikáciu právneho predpisu v praxi akceptoval aj Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku sp. zn. 1Sžo/68/2014 alebo v rozsudku sp. zn. 9Sžo/63/2011, kedy išlo o peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla, pri ktorom je zákonným predpokladom nároku odkázanosť fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom.

13. Žalovaný tiež uviedol, že podľa lekárskeho posudku nie je spochybnená schopnosť žalobkyne prepravovať sa prostriedkami verejnej hromadnej dopravy, nie sú preukázané psychotické prejavy ani závažné fóbické stavy, ktoré by mohli byť príčinou, pre ktorú by žalobkyňa nemohla zvládnuť inú situáciu vo vozidle verejnej hromadnej dopravy. Prípadnú pomoc sprievodcu pri preprave prostriedkami verejnej hromadnej dopravy nemožno podľa žalovaného považovať za iný ako rovnaký základ s inými fyzickými osobami, pričom prirodzená dôstojnosť postihnutých osôb nie je poskytnutím pomoci sprievodcu žiadnym spôsobom narušená.

14. Konštatovanie psychiatra, že cestovanie prostriedkami hromadnej dopravy je u žalobkyne stresujúcim faktorom, ktorý je ťažko terapeuticky ovplyvniteľný, možno považovať za účelové, nakoľko z viacerých odborných nálezov je u žalobkyne zrejma len sporadická medikácia pri anxiете. Pri mentálnom postihnutí žalobkyňa nemá stavy nezvládnuteľného impulzívneho správania, ktoré by mohli znemožňovať prepravu prostriedkami verejnej hromadnej dopravy. Preto možno podľa žalovaného konštatovať, že znevýhodnenie žalobkyne v oblasti orientácie nemožno odstrániť ani zmierniť vyhotovením parkovacieho preukazu, ale uznaním potreby sprievodcu, teda vyhotovením preukazu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím so sprievodcom.

15. Z uvedených dôvodov sťažovateľ navrhol, aby kasačný súd zmenil rozsudok krajského súdu a žalobu zamietol.

16. Žalobkyňa v písomnom vyjadrení k obsahu kasačnej sťažnosti navrhla túto podľa § 461 S.s.p. zamietnuť. Zotrvála na svojej argumentácii uvedenej v správnej žalobe, pričom zdôraznila, že znížená pohybová schopnosť a znížená orientačná schopnosť je obmedzená schopnosť samostatne sa premiestňovať v dôsledku narušenia telesných funkcií, zmyslových funkcií alebo duševných funkcií. Nakoľko žalobkyňa má zníženú orientačnú schopnosť, nemôže sa na rovnakom základe s inými fyzickými osobami do vozidla hromadnej dopravy presunúť alebo nastúpiť doň. Pod obmedzenú schopnosť samostatne sa premiestňovať zákonodarca subsumuje nielen obmedzenie v dôsledku narušenia telesných funkcií, teda vlastnej aktivity, ako to uvádza žalovaný, ale aj v dôsledku narušenia zmyslových funkcií, napríklad slepota, nemota a tiež duševných funkcií, pod čo možno podľa žalobkyne priradiť práve jej prípad, pretože z dôvodu duševného postihnutia sa nemôže samostatne premiestňovať.

17. Keďže má žalobkyňa z dôvodu narušenia duševných funkcií obmedzenú schopnosť premiestňovať sa, nemôže sa na rovnakom základe ako iné fyzické osoby presunúť a nastúpiť do vozidla hromadnej dopravy a preto by mal správny orgán kompenzovať dôsledky jej postihnutia zákonnými prostriedkami, medzi ktoré patrí aj parkovací preukaz. Už len skutočnosť, že predmetné úkony žalobkyňa nemôže vykonávať sama ako iné zdravé fyzické osoby, odôvodňuje podľa jej názoru odlišný základ ako majú iné fyzické osoby.

18. Žalobkyňa poukázala na to, že v doterajšej judikatúre Najvyššieho súdu Slovenskej republiky nebola riešená otázka, čo sa podrobne rozumie pod pojmom „rovnaký základ a rešpektovanie dôstojnosti“, rozsudok správneho súdu preto nemôže predstavovať odklon od rozhodovacej praxe kasačného súdu.

19. Záverom žalobkyňa uviedla, že poskytnutie bezplatného cestovania pre sprievodcu žiadnym spôsobom neuľahčuje jej orientáciu a premiestňovanie a preto finančné výhody, ktoré by mala vďaka preukazu ŤZP so sprievodcom, nekompensujú dôsledky jej ťažkého zdravotného postihnutia v oblasti mobility a orientácie. Práve kompenzácia vo forme parkovacieho preukazu by žalobkyni a jej rodičom, ktorí vykonávajú jej sprievod, zmiernila a prekonala prístup k stavbám a uľahčila orientáciu a premiestňovanie žalobkyne a to jednak v každodennom živote, kedy je potrebné zabezpečenie jej prepravy do školy, k lekárom, domov, ako aj za účelom jej socializácie návštevou kultúrnych podujatí a podobne. Možnosť parkovať na miestach vyhradených pre osoby s parkovacím preukazom by sprievodcovi aj žalobkyni zjednodušila cestu k cieľu, uľahčila prepravu a mnohé situácie, ktoré počas prepravy vzhľadom na jej zdravotný stav vznikajú.

IV.

Právne závery Najvyššieho súdu Slovenskej republiky

20. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (ďalej len „kasačný súd“) preskúmal rozsudok krajského súdu v medziach sťažnostných bodov (§ 438 ods. 2, § 445 ods. 1 písm. c/, ods. 2 S.s.p.), pričom po zistení, že kasačná sťažnosť bola podaná oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 442 ods. 1, § 443 ods. 1 S.s.p.) a že ide o rozhodnutie, proti ktorému je kasačná sťažnosť prípustná (§ 439 ods. 1 S.s.p.), vo veci v zmysle § 445 S.s.p. nenariadil pojednávanie a po neverejnej porade senátu jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná a preto ju podľa § 461 S.s.p. zamietol.

21. Z kasačnej sťažnosti vyplýva, že obsahom sťažnostných bodov je predovšetkým právne posúdenie otázky odkázanosti žalobkyne na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom. Krajský súd na podklade žalobných bodov uzavrel, že nakoľko podľa lekárskeho posudku žalobkyňa nie je schopná sama sa premiestniť k prostriedku verejnej hromadnej dopravy, nastupovať do vozidla, udržať sa v ňom počas jazdy a vystupovať z neho, potom tak nie je schopná robiť na rovnakom základe s ostatnými fyzickými osobami a pri rešpektovaní je prirodzenej dôstojnosti. S tým sťažovateľ nesúhlasí a je toho názoru, že ťažko zdravotne postihnutá osoba je odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom len vtedy, ak v dôsledku ťažkého zdravotného postihnutia nie je schopná zvládnuť úkony a situácie vo verejnej hromadnej doprave ani za pomoci oporných pomôcok alebo za pomoci sprievodcu.

22. Kasačný súd sa nemohol stotožniť so záverom správneho súdu, že ťažko zdravotne postihnutá fyzická osoba používa prostriedky verejnej hromadnej dopravy na rovnakom základe s inými fyzickými osobami a pri zachovaní jej prirodzenej dôstojnosti len vtedy, ak je schopná zvládať vyššie uvedené situácie vo verejnej hromadnej doprave sama. Na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom podľa názoru kasačného súdu nemusí byť odkázaná ani taká ťažko zdravotne postihnutá osoba, ktorá prepravu v prostriedkoch verejnej hromadnej dopravy zvláda za pomoci inej fyzickej osoby. V tomto zmysle možno súhlasiť s názorom žalovaného, že takáto pomoc nemusí nevyhnutne znížovať dôstojnosť ťažko zdravotne postihnutej osoby alebo inak narúšať „rovnaký základ“ takejto prepravy s ostatnými fyzickými osobami. Možno to nepriamo vyvodiť aj z judikatúry Najvyššieho súdu, na ktorú poukazuje sťažovateľ (napr. rozhodnutia vo veciach sp. zn. 1Sžso/68/2014, 9Sžso/63/2011).

23. Prístup k posudzovaniu odkázanosti na individuálnu prepravu však musí byť individuálny a mal by zohľadňovať konkrétne okolnosti a obmedzenia posudzovanej ťažko zdravotne postihnutej osoby, jej aktivitu smerom k začleneniu do spoločnosti, ako aj pomoc, ktorú jej poskytuje rodinné zázemie, majúci na zreteli, aby bol v čo najväčšej miere naplnený účel zákona, ktorým je predovšetkým potrebám postihnutej osoby primeraná forma kompenzácie sociálnych dôsledkov jej ťažkého zdravotného postihnutia.

24. Žalobkyňa je podľa lekárskeho posudku ťažko zdravotne postihnutou osobou pre geneticky podmienené ochorenie - Downova choroba, s ľahkou až stredne ťažkou mentálnou retardáciou. Má zníženú orientačnú schopnosť a obmedzenú schopnosť samostatne sa premiestňovať. Podľa zistených okolností sa nesporne snaží integrovať do spoločnosti, nežiada o sociálnu pomoc vo forme osobnej asistencie, opatrovania, sprievodcovskej či inej sociálnej služby. S ohľadom na dokumentované úzkostné až panické symptómy v prostriedkoch verejnej dopravy, ktorú ťažko znáša, zabezpečujú jej prepravu do školy, na pracovisko, či na ostatné miesta záujmu najbližší rodinní príslušníci (rodičia) individuálnou dopravou osobným motorovým vozidlom. Pre účely kompenzácie svojho ťažkého zdravotného postihnutia žiada o vydanie parkovacieho preukazu, ktorý by umožnil jej rodičom pri uskutočňovaní jej individuálnej prepravy parkovať osobné motorové vozidlo na miestach určených pre ťažko zdravotne postihnuté osoby a uľahčiť tým žalobkyni prístup k miestam, ku ktorým sa presúva. Je treba podotknúť, že vyhotovenie parkovacieho preukazu je forma kompenzácie bez priamych finančných nárokov na verejné zdroje, ktorá žalobkyni v oblasti mobility bezpochyby uľahčí život.

25. Kasačný súd je toho názoru, že závery rozhodnutí správnych orgánov o žiadosti žalobkyne o vydanie parkovacieho preukazu nedostatočne rešpektujú individuálne okolnosti prípadu žalobkyne, vo svojich dôsledkoch sa priečia účelu a cieľu zákona č. 447/2008 Z.z. (§ 1 ods. 2, § 2 ods. 1, 2), no predovšetkým ignorujú diagnostické závery ošetrojúceho psychiatra a klinického psychológa žalobkyne, a to vo vzťahu k posúdeniu schopnosti ťažko zdravotne postihnutej žalobkyne zvládať situácie vo vozidlách verejnej hromadnej dopravy z dôvodu poruchy správania pri jej duševnom ochorení (§ 14 ods. 6 písm. c/ zákona č. 447/2008 Z.z.).

Podľa § 1 ods. 2 zákona č. 447/2008 Z.z. cieľom úpravy právnych vzťahov uvedených v odseku 1 je podpora sociálneho začlenenia fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím do spoločnosti za jej aktívnej účasti pri zachovaní jej ľudskej dôstojnosti za podmienok a v oblastiach ustanovených týmto zákonom.

Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z.z. kompenzácia sociálneho dôsledku ťažkého zdravotného postihnutia (ďalej len „kompenzácia“) je zmiernenie alebo prekonanie sociálneho dôsledku ťažkého zdravotného postihnutia poskytovaním peňažných príspevkov na kompenzáciu podľa tohto zákona alebo poskytovaním sociálnych služieb podľa osobitného predpisu. Za kompenzáciu sa na účely tohto zákona považuje aj osobitná starostlivosť podľa osobitného predpisu. Podľa ods. 2 sociálny dôsledok ťažkého zdravotného postihnutia je znevýhodnenie, ktoré má fyzická osoba z dôvodu jej ťažkého zdravotného postihnutia v porovnaní s fyzickou osobou bez zdravotného postihnutia rovnakého veku, pohlavia a za rovnakých podmienok a ktoré nie je schopná z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia prekonať sama.

Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z.z. v oblasti mobility a orientácie sa kompenzuje znížená pohybová schopnosť alebo znížená orientačná schopnosť. Účelom kompenzácie v tejto oblasti je zmierniť alebo prekonať znevýhodnenia v prístupe k veciam osobnej potreby a k stavbám podľa osobitného predpisu a uľahčiť orientáciu a premiestňovanie sa. Podľa ods. 2 znížená pohybová schopnosť a znížená orientačná schopnosť je obmedzená schopnosť samostatne sa premiestňovať v dôsledku narušenia telesných funkcií, zmyslových funkcií alebo duševných funkcií.

Podľa § 14 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z.z. fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom, ak nie je schopná na rovnakom základe s ostatnými fyzickými osobami a pri rešpektovaní jej prirodzenej dôstojnosti

- a) premiestniť sa k vozidlu verejnej hromadnej dopravy osôb a k prostriedku železničnej dopravy a späť,
- b) nastupovať do vozidla verejnej hromadnej dopravy osôb a do prostriedku železničnej dopravy, udržať sa v ňom počas jazdy a vystupovať z vozidla verejnej hromadnej dopravy osôb a z prostriedku železničnej dopravy alebo
- c) zvládnuť z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia inú situáciu vo vozidle verejnej hromadnej dopravy osôb a v prostriedku železničnej dopravy najmä z dôvodu poruchy správania pri duševných ochoreniach, vertebrobasilárnej insuficiencie s ťažkými závratmi, straty dvoch končatín, kardiopulmonálnej nedostatočnosti ťažkého stupňa alebo ťažkej poruchy sfinkterov.

26. V stanoviskách psychiatra i psychológa, ktoré mali zainteresovaní posudkoví lekári k dispozícii, sa uvádza u žalobkyne masívna úzkosť až panika pri cestovaní verejnou hromadnou dopravou. Vyjadrenia týchto odborníkov k vhodnosti individuálnej dopravy pre žalobkyňu označil žalovaný za odporúčajúce, dokumentovanou úzkostnou až panickou symptomatikou u žalobkyne počas verejnej hromadnej dopravy, ktorá bola príčinou uvedených odporúčaní, sa však nezaoberal žiaden posudkový lekár vo vydanom posudku, ani prvostupňový správny orgán či žalovaný v preskúmaných rozhodnutiach. Posudkoví lekári bez odborného vyhodnotenia stanovisk psychiatra a klinického psychológa, bez vyšetrenia žalobkyne a bez akýchkoľvek ďalších podkladov konštatujú, že u žalobkyne nie sú preukázané prípadné psychotické ani závažné fóbické stavy.

27. Úzkosť až panika ťažko zdravotne postihnutej žalobkyne s mentálnym postihnutím v prostriedkoch verejnej hromadnej dopravy je nepochybne poruchou správania, súvisiacou s jej duševným ochorením, ktorá jej môže sťažiť, prípadne znemožniť na rovnakom základe s ostatnými fyzickými osobami a pri rešpektovaní jej prirodzenej dôstojnosti zvládnuť situácie vo verejnej hromadnej doprave. Za poruchy správania v uvedenom kontexte nemožno považovať len také stavy, ktoré sa prejavujú smerom k ostatným používateľom verejnej hromadnej dopravy, ale aj dovnútra takejto ťažko zdravotne postihnutej osoby.

28. K tomuto aspektu odkázanosti žalobkyne na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom v nadväznosti na požadované vydanie parkovacieho preukazu nebolo vo vydaných rozhodnutiach zaujaté žiadne stanovisko a nevenovali sa mu ani posudkoví lekári. Z tohto hľadiska nebol podľa názoru kasačného súdu dostatočne zistený skutkový stav pre posúdenie odkázanosti. Preto bude potrebné v ďalšom konaní posúdiť, či a z akých dôvodov sú alebo nie sú poruchy správania, spočívajúce v úzkostných až panických stavoch, ku ktorým podľa vyjadrení odborných lekárov dochádza u žalobkyne pri preprave v prostriedkoch verejnej hromadnej dopravy, prekážkou, pre ktorú žalobkyňa nie je schopná na rovnakom základe s ostatnými fyzickými osobami a pri rešpektovaní jej prirodzenej dôstojnosti zvládnuť z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia situácie vo vozidlách verejnej hromadnej dopravy osôb. V daných súvislostiach je nutné pri zachovaní elementárnej empatie vyhodnotiť individuálne predpoklady i úsilie žalobkyne riešiť svoju nepriaznivú životnú situáciu vlastným pričinením, prostredie ovplyvňujúce jej začlenenie do spoločnosti, ako aj pomoc poskytovanú rodinným prostredím.

29. Z uvedených dôvodov dospel kasačný súd k záveru, že rozhodnutia správnych orgánov oboch stupňov sú v rozpore so zákonom, aj keď prevažne z iných dôvodov, ako to konštatoval krajský súd. Vzhľadom na to, že sťažnostné body uvedené v kasačnej sťažnosti žalovaného nezakladajú dôvod na zrušenie napadnutého rozsudku správneho súdu, postupoval kasačný súd podľa § 461 S.s.p. a kasačnú sťažnosť zamietol.

30. O trovách kasačného konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 ods. 1 v spojení s § 167 ods. 1 S.s.p. a vzhľadom na úspech žalobkyne v kasačnom konaní priznal jej úplnú náhradu dôvodne vynaložených trov v tomto konaní.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný riadny opravný prostriedok.